

«ГІБРИДНІ» ВІЙНИ

ІННОВАЦІЙНІ ТА
ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ

ІНФОРМАЦІЙНІ ВІЙНИ

ІНФОРМАЦІЙНА
ПОЛІТИКА

ІНФОРМАЦІЙНЕ
СУСПІЛЬСТВО

ІСТОРІЯ ТА
ЕНТОЛОГІЯ

ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ
ПОЛІТИЧНОЇ ДУМКИ

ІСТОРІЯ ЦИВІЛІЗАЦІЙ

АРХІВОЗНАВСТВО,
ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО
ТА ІНФОРМАЦІЙНА
ДІЯЛЬНІСТЬ

АУДІОЗАПИС

ВІЙНА РОСІЇ ПРОТИ
УКРАЇНИ

ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

ВІКОВА ТА
ПЕДАГОГІЧНА
ПСИХОЛОГІЯ

ВИДАВНИЧА СПРАВА
ТА РЕДАГУВАННЯ

ВИДАВНИЧИЙ
МЕНЕДЖМЕНТ

ГАЛУЗЕВИЙ
МЕНЕДЖМЕНТ

[Стартова](#) › [Номер журналу: №1 2009](#) › [Стаття](#)

Деякі аспекти розгляду соціопсихологічної природи феномену політичної влади

Тематика: [ПОЛІТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ](#)

Світлана Бульбенюк, кандидат політичних наук, доцент
кафедри політології та соціології

Київського національного економічного університету імені
Вадима Гетьмана

УДК 329.055

В статті проаналізовано основні підходи до розгляду

*базових характеристик психологічних складових феномену
політичної влади на основі тлумачень останнього.*

Ключові слова: феномен політичної влади, політична
психологія, психологія влади.

Актуальність. Проблеми політичної влади і владних відносин завжди залишаються актуальними, адже вони торкаються всіх аспектів не лише політичного, а й соціального, економічного, духовно_культурного життя будь_якого суспільства та, водночас, як публічної, так і приватної сфер життя кожної особи. Політична влада охоплює своїм впливом усі рівні й виміри функціонування та суспільства загалом, і кожного окремого індивіда зокрема, причому від неї залежать як сьогодення, так й майбутнє. До того ж, політична влада є тією цариною, яка найсуттєвіше

"Український
364 вподобань

Вподобати сторінку

Станьте першим із друзів, кс
сподобалося

ГЛОБАЛІСТИКА

ЕЛЕКТРОННА ОСВІТА

ЕТНІЧНО-МОВНА
ПОЛІТИКАЖУРНАЛІСТИКА ТА
ВИДАВНИЧА СПРАВАЗАГАЛЬНА ТА
ПЕДАГОГІЧНА
ПСИХОЛОГІЯЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬ
НОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ 2012 Р.ЗДОРОВИЙ СПОСІБ
ЖИТТЯКИТАЙСЬКА
ЦИВІЛІЗАЦІЯ

МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА

МІЖНАРОДНІ
ВІДНОСИНИМІЖНАРОДНА Й
НАЦІОНАЛЬНА
БЕЗПЕКАМЕДИЧНА
ПСИХОЛОГІЯ

МЕНЕДЖМЕНТ ОСВІТИ

МЕНЕДЖМЕНТ
СОЦІАЛЬНИХ
КОМУНІКАЦІЙНАВЧАЛЬНІ
ПРОГРАМИНАУКОВІ
ПОВІДОМЛЕННЯНАЦІОНАЛЬНА
БЕЗПЕКАОСВІТА ТА ОСВІТНЯ
ПОЛІТИКА

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ
ТА КОМУНІКАЦІЇ

ОСВІТНІЙ

торкається такої суб'єктивно - психологічної сфери, як мотивація та ієрархія потреб особи. Адже феномен владарювання (в тому числі і політичного та державного) може розглядатись і як мета соціально значущої діяльності особистості, і як засіб досягнення нею цілей такої діяльності. Отож, оцінювання владної діяльності тієї чи іншої особи є неможливим без з'ясування мотиваційної складової, емоційно_вольових особливостей та інших характеристик влади психологічного змісту.

Метою цієї статті є розгляд базових характеристик психологічних складових політичної влади, спираючись на основні підходи до тлумачення цього феномену. Розглядаючи джерельну базу пропонованої статті, доцільно зазначити, що більшу її частину становлять монографічні дослідження вітчизняних фахівців - політологів, здійснені в останнє десятиріччя. Особливостями цих монографічних праць є те, що їх автори намагаються проаналізувати феномен влади, виходячи як із різних її вимірів: філософського (С. Пролєєв), гуманістичного (І. Воронов), загальнополітологічного (В. Соколов та С. Ханєєв); так і з позицій теорії державного управління (В. Шахов) та безпосереднього досвіду владно - політичної діяльності (О. Волков). Крім того, основою статті стали монографічні дослідження авторитетних російських учених_кратологів В. Ледяєва та В. Халіпова, в яких розглянуто особливості політичної влади як складного феномену й проаналізовано провідні кратологічні концепції сучасності. Публікації американських дослідників Д. Креспінінга і Д. Ронга, присвячені розгляду специфіки форм політичної влади, також були використані при підготовці цієї статті.

У тлумаченні предмета досліджень політології виділяють два провідні підходи. Прихильники першого з них стверджують, що політична наука розглядає політичне життя як особливу царину суспільства, відповідно до другого підходу, політологія - це наука про політичну владу. Тому не дивно, що дослідження сутності й особливостей політичної влади займають одне з чільних місць у сфері політологічних напрацювань, підтвердженням чого є виокремлення автономної галузі соціально_політичного знання - кратології.

Концептуалізація політики через владу зумовлює тлумачення політичної влади як «влади над владою інших людей». За таких умов, на думку російського дослідника В. Ледяєва, політична влада вже не розглядається як влада у політичній царині, її специфіка пояснюється не посиленнями на політичні наслідки її здійснення або роль у процесі політичних рішень, а за допомогою інших критеріїв [5, с. 335]. Серед останніх цих домінуючими є психологічні фактори і чинники влади. Тому окремим напрямом кратологічних наукових пошуків постає психологія влади - наука, що перебуває на межі психології і кратології, вона покликана надати уявлення про закономірності, механізми і факти психічного життя людини, яка опинилась у структурах влади та у її керма, а також про вплив психічних процесів і проявів у безлічі підвладних безпосередньо на владу.

Так, авторитетні американські вчені Х. Лассуелл та Е. Кеплен тлумачили політичну владу як «заснований на владі

МЕНЕДЖМЕНТ І
МАРКЕТИНГОСВІТНЬО -
НАУКОВИЙ
МЕНЕДЖМЕНТ

ПЕДАГОГІКА

ПЕДАГОГІЧНА
ПСИХОЛОГІЯПОЛІТИКО -
КОМУНІКАЦІЙНА
ПРАКСЕОЛОГІЯПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ
І ПРОЦЕСИПОЛІТИЧНІ ПРОБЛЕМИ
МІЖНАРОДНИХ
СИСТЕМ
І ГЛОБАЛЬНОГО
РОЗВИТКУ

ПОЛІТИЧНА ІСТОРІЯ

ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА
І ПОЛІТИЧНЕ ПРАВОПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА
ТА ІДЕОЛОГІЯПОЛІТИЧНА
ПРАКСЕОЛОГІЯПОЛІТИЧНА
ПСИХОЛОГІЯПОЛІТИЧНА
ПСИХОЛОГІЯ ТА
ЕТНОЛОГІЯ

ПОЛІТИЧНА ТЕОЛОГІЯ

ПОЛІТИЧНЕ ПРАВО

ПОЛІТИЧНИЙ
МЕНЕДЖМЕНТ І
МАРКЕТИНГПОЛІТИЧНА
ЕКОНОМІЯПРИКЛАДНІ
ПЕДАГОГІЧНІ
КОМУНІКАЦІЇПРИКЛАДНІ СОЦІАЛЬНІ
КОМУНІКАЦІЇ

контроль над політикою владарювання», вважаючи однією з найсуттєвіших особливостей влади те, що у сфері політичного владарювання «контроль здійснюється над самими формами контролю й умовою контролює володіння владою». Пізніше інший американський дослідник П. Морріс зазначав, що люди мають здатність (влади) впливати на якісь предмети і процеси безпосередньо, самі, й опосередковано - через інших людей. «Ці посередники діють як «перетворювачі влади», змінюючи владу зробити щось на владу зробити щось ще». Отож, саме в межах досліджень американської політичної науки одними з перших почали розглядатися психологічні аспекти влади, були сформульовані такі визначення, як - то: «контроль, заснований на владі», «контроль над владою», «влада перетворювати владу», «влада над свідомістю і поведінкою людей» тощо [5, с. 335].

Доцільно відмітити, що у вітчизняній політичній науці проблематиці психології влади приділено недостатньо дослідницької уваги. Саме тому дослідження у царині психології влади є перспективними, причому не лише з теоретичного боку, адже вони мають велике практичне значення, зважаючи на високий ступінь персоніфікації української політики. Важко не погодитися з одним із найбільш авторитетних вчених - кратологів В. Ф. Халіповим у тому, що розвиток психології влади так само, як і будь - якої іншої науки, вимагає докладного розроблення теорії і логіки, сутності і змісту, особливостей і функцій цієї царини знань. «У всій царині соціально_психологічного знання політична психологія й особливо психологія влади не лише дуже потрібні і цікаві сфери теорії, але й найбільш складні, важкі, гострі, жорсткі і навіть жорстокі», - переконаний російський дослідник [8, с. 140, 141]. Тож розглянемо психологічну сутність політичної влади, спираючись на напрацювання у царині сучасної кратології.

Політична влада як об'єкт наукових досліджень входить до структури політичної діяльності, з одного боку, та виступає як суб'єкт такої діяльності і як носій влади - з іншого боку. Виявлення психологічних особливостей політичної влади є надзвичайно важливим, адже влада, поперше, являє собою особливі форми впливу, форми людських відносин. По - друге, політична влада є тим всеохоплюючим та визначальним фактором, що здатен змінювати життя людей. Виходячи із означених властивостей політичної влади, вітчизняні вчені В. Соколов і С. Ханєєв виокремлюють такі завдання кратологічних досліджень, як:

- розкриття змісту сучасних методологічних підходів до розгляду феномену політичної влади;

- вивчення внутрішнього змісту об'єктів дослідження з урахуванням їх взаємозв'язку та взаємовпливу;

- презентація моделі політичної влади у комплексі [7, с. 26, 28].

При розгляді феномену політичної влади варто враховувати те, що сучасні кратологічні концепції можна поділити на дві великі групи. До першої входять ті концепції, які тлумачать владу як атрибут, властивість суб'єкта, або ж

ПСИХОЛОГІЯ

ПСИХОЛОГІЯ І
ПЕДАГОГІКАПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ
ШКОЛИ

ПСИХОЛОГІЯ ОСВІТИ

ПСИХОЛОГІЯ
ОСОБИСТОСТІПСИХОЛОГІЯ ТА
ПЕДАГОГІКА
ОСОБИСТОСТЕЙ З
ОСОБЛИВИМИ
ПОТРЕБАМИ

РЕГІОНАЛІСТИКА

РЕКЛАМА

РЕЛІГІЄЗНАВСТВО

РЕЦЕНЗІЇ

РУССКИЙ МИР

СОЦІАЛЬНІ
КОМУНІКАЦІЇ

СОЦІАЛЬНА ДЕРЖАВА

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА
І СОЦІАЛЬНА РОБОТАСОЦІАЛЬНА
ПСИХОЛОГІЯТЕОРІЯ І
МЕТОДОЛОГІЯ
ПОЛІТИЧНИХ НАУКТЕОРІЯ І ПРАКТИКА
ДЕРЖАВОТВОРЕННЯТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ
ПОЛІТИЧНОЇ ДУМКИТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ
СОЦІАЛЬНИХ
КОМУНІКАЦІЙТЕХНОЛОГІЇ І БЕЗПЕКА
УКРАЇНИУКРАЇНСЬКА
ЦИВІЛІЗАЦІЯ

як самодостатній «предмет» або «річ». Прихильники другої групи концепцій трактують владу як атрибут соціального відношення або взаємодії на елементарних чи складних комунікативних рівнях. Спільним для більшості дослідників є розуміння того, що політична влада підпорядковується внутрішнім детермінаціям, у світлі яких постає необхідністю, котрій підкорене будь - яке суспільство [2, с. 99, 122].

Не менш впливовою у сучасній кратології є парадигма суспільної угоди, що вивчає владу у плюралістичному аспекті як множинність владних суб'єктів, котрі в правових межах розподіляють владу через узгодження інтересів. Відповідно до положень парадигми суспільної угоди, влада виникає внаслідок угоди між державою і суспільством для захисту прав і свобод громадян, а особистість є творцем соціального порядку, організатором політичної влади [2, с. 126].

Влада виступає своєрідною з'єднувальною ланкою між суспільством й особою, оскільки регулює відносини як на рівні функціонування макроспільноти (суспільства, держави), так і на рівні діяльності мікроспільнот (окремих індивідів). Універсальний характер політичної влади пов'язаний з її соціально конструюючими властивостями, адже саме влада створює ту соціальну реальність, яка робить існування і функціонування як макроспільнот, так і мікроспільнот не тільки самодостатніми, а й такими, що мають певний сенс, чітко визначену мету. Причому однією з психологічних особливостей цієї здатності влади є те, що влада навіть фактом свого існування формує певні установки в очах суспільства загалом або окремих його індивідів щодо її значущості та цінності.

Зазначена властивість влади розглядається не лише в межах кратологічного знання, але й з погляду філософії політики. Так, вітчизняний дослідник С. Пролєєв формулює основний (конститутивний) потестарний закон - закон конституювання та існування влади: «(Людська) влада існує та відтворює себе виключно на основі права на владу, яким вона самообґрунтовується у своїй дійсності» [6, с. 187]. Трансцендентальна потестарність влади (влада не належить нікому, але зобов'язує всіх) має великий соціокультурний вплив, оскільки набуває вигляду всезагальної нормативності.

Виходячи з цих позицій, змінюється і психологічне тлумачення влади: будь - яке владарювання здійснюється й уособлюється конкретними людьми, але воно є лише виконанням влади культурної всезагальності, коли не особи панують над особами, а трансценденція (культура) владарює через потестарні відносини осіб. Тому межі владарювання особи визначаються відповідністю її діяльності культурній трансценденції. Як тільки персональні зазіхання конкретних осіб, які мають владу, виходять за межі трансцендентально визначеного, особа втрачає владу: її влада дезавується, її статус учасника потестарних відносин анулюється. «Відтак влада у суспільстві - себто влада між людьми, - існує настільки, наскільки інстанцією належного підтверджено право на владу для конкретних осіб», - робить висновок С. Пролєєв [6, с. 187].

Внутрішня складність феномену влади зумовлює

УРОКИ УКРАЇНСЬКОЇ
МУДРОСТІ

ФІЛОСОФІЯ

ФІЛОСОФІЯ
ГЛОБАЛЬНОГО СВІТУ

ФІЛОСОФІЯ
ЦИВІЛІЗАЦІЙ

ЧОЛОВІЧА І ЖІНОЧА
ПСИХОЛОГІЯ

№4 2016

розмаїття підходів до її розуміння. Так, у західній науці можна виокремити такі основні тлумачення влади:

- 1) влада як характеристика індивіда - персональна влада;
- 2) влада як міжперсональна конструкція;
- 3) влада як своєрідний ресурс або товар;
- 4) влада як причинна конструкція;
- 5) влада як загальнофілософська конструкція.

Більшість учених поділяють думку, згідно з якою влада має специфічну соціальну природу влади, особливий статус, соціальні переваги та зв'язки. Так, М. Вебер ще на початку ХХ ст. писав про первинність влади щодо політики. Ж. Фр'єнд був переконаний, що влада є соціальним вираженням командування, яке спирається на певні прошарки суспільства [4, с. 51, 38]. Найпоширенішим є підхід, відповідно до якого влада розглядається як соціокультурний феномен, пов'язаний із впливом на сфери свідомого та несвідомого індивіда. Таким чином, влада передбачає соціальну комунікацію, формуючи особливий механізм владного спілкування.

Механізм владного спілкування ґрунтується на встановленні каналів соціополітичної комунікації різноманітних груп і прошарків суспільства з органами державної влади з метою задоволення власних різноманітних інтересів. Функціонування такого механізму забезпечується через діяльність каналів «зворотного зв'язку», систему представництва, різноманітні форми демократичного волевиявлення, які мають вплив на владні відносини в державі. Владне спілкування діє на основі регуляторного механізму через три проекції влади і впливу.

Перша така проекція виявляється у вигляді символічної влади, сутність якої полягає у відносинах «панування і підпорядкування», що формують легітимний порядок у державі на основі домінуючих у суспільстві цінностей. Друга проекція - це інструментальна влада, що виявляється через відношення «підпорядкування і тиску», яке визначає засоби взаємної дії зустрічних процесів керівництва людьми з боку правлячої еліти і тиску на неї з боку громадянського суспільства. Структурна влада як третя проекція є відносинами «контролю і впливу», що пов'язані з регулюванням ресурсів і розподілом зон впливу між різними елементами політичної системи [3, с. 39].

Як бачимо, однією з найважливіших характеристик політичної влади є виняткове право спиратися на силу, забезпечуючи функціонування механізмів панування, тиску, контролю та впливу. Джерела застосування сили владою можуть бути різноманітні: історично першим був примус (це зумовлює сприйняття влади як насильства), пізніше влада почала дедалі більше спиратися на авторитет (підкорення владі на основі загальної згоди), право (влада на основі панування законів), спонукання (сила влади базується на застосуванні позитивних і негативних санкцій). У сучасній політичній науці вироблені різні підходи до розуміння таких

засадничих характеристик сили влади, як авторитет, спонукання, обґрунтованість і виправданість.

Так, відома американська дослідниця Х. Аренд вважає, що відмінною ознакою авторитету влади є її безумовне визнання тим, від кого вимагається покора, і при цьому не застосовується прямиий примус. Вітчизняний учений В. Шахов визначає авторитет влади як здатність, природжену або набуту, справляти домінуючий вплив на будь-яку групу; як прояв влади, що означає покору тих, хто їй підкорений. Авторитет влади передбачає, що накази та розпорядження тих, хто його має, є правильними й обґрунтованими, вагомими і виваженими у сприйнятті їх підлеглими. «Авторитет має бути базованим на загальній згоді в розумінні прийнятих норм поведінки, які, у свою чергу, базуються на цінностях системи», - зауважує В. Шахов [9, с. 30].

Не менш визначальною характеристикою політичної влади виступає спонукання як важливий засіб реалізації владних рішень. Як вже зазначалося, спонукання спирається на застосування позитивних або негативних санкцій в обмін на певну поведінку, що вимагається владою. Зазвичай інструментом спонукання є винагорода. Американський політолог Д. Креспиніг, аналізуючи сутність та форми політичної влади, розтлумачує спонукання як здатність суб'єкта А отримати від суб'єкта Б бажаний результат..., забезпечуючи Б тим, що його приваблює [10, р. 198]. При цьому спонукання передусім спирається на застосування саме позитивних санкцій, адже влада, яка базується на домінуванні негативних санкцій, є найчастіше найменш життєздатною. Отож, можливість отримати винагороду виступає основою для мотивації індивідів до певної поведінки, соціального та політичного вибору.

Політична мотивація часто набуває рис ігрової психології. Одним із перших на цю обставину звернув увагу авторитетний польський філософ і соціолог Ф. Знанецький ще в середині 30-х рр. минулого століття, розглядаючи гру як важливий різновид задоволення власних потреб людиною. Отож, відповідно до підходу Ф. Знанецького, боротьба за владу може мотивуватися не лише метою отримання влади як верховного блага, але й власним «ігровим характером», що надає особливе задоволення її учасникам. Часто захоплюючий азарт такої боротьби виходить на передній план у ранжуванні політичної мотивації, відтісняючи навіть цінність матеріального зиску, який можна отримати за допомогою влади. Як підкреслював Ф. Знанецький: «Азартний учасник політичної гри справді не цікавиться ідеологіями і політичними програмами... Глибокі й щирі ідейні устремління заважають успіху в політичній грі, тому справжні ідейні політики якщо і беруть участь у цій грі, то в ролі простих шахових фігур, які пересувають досвідчені, азартні гравці, котрі хоч і дотримуються правил, але не думають підпорядковувати гру якимось віддаленим цілям» [3, с. 15-16].

Обґрунтованість та виправданість влади при застосуванні нею сили або обмеженні свободи громадян також є дуже важливими характеристиками для розуміння влади як

соціопсихологічного феномену. Обґрунтованість і виправданість влади забезпечуються передусім не примусом, а переконанням. Переконання передбачає добровільний вибір людей, коли влада відмовляється від застосування насильства або примусу. Більшість дослідників вважає основою переконання використання певного роду аргументів. Наприклад, Д. Ронг зазначає: «У ситуаціях, коли А надає аргументи, які після самостійної оцінки їх змісту, з точки зору власних цілей та цінностей, сприймаються Б як основа для його поведінки, А успішно впливає на Б у формі переконання» [11, р. 32].

Власне, поняття «переконання» тісно пов'язано з поняттям «віра». Коли говоримо про переконання, маємо на увазі, зазвичай, оцінне судження стосовно якогось об'єктивного предмета або явища, що існують незалежно від ставлення. Поняття «переконання» має яскраво виражене емоційне забарвлення, але при цьому переконання виражає усвідомлене ставлення особи до політики, тоді як віра усвідомлення не потребує. Саме переконання є однією з найважливіших основ політичної поведінки особи. Тому переконання і розглядається як необхідна засада, соціопсихологічний механізм функціонування влади.

За словами В. Шахова, обґрунтованість, виправданість, правомірність у застосуванні владою сили та примусу є її визначальними характеристиками. «Будь - яка влада лише тоді є справжньою владою, коли її настанови, накази, повеління сприймаються підвладними як насправді обов'язкові і необхідні від самого ества, а їх невиконання - як порушення правди життя, як злочин», - стверджує український учений [9, с. 31]. Правомірність у застосуванні владою сили пов'язана з тим, що політична влада має бути заснована на легальному праві, що зумовлює такі її характеристики, як: «легальний авторитет», «легальне використання сили», «легальне використання примусу». Але при цьому необхідно враховувати такі особливості: якщо визначати владу як легальне право, то тоді може спостерігатися ототожнення політичної влади із засадами влади загалом.

Із викладеним вище підходом не погоджується один із найбільш авторитетних російських дослідників кратологічної проблематики В. Ледяєв, який вважає, що поняття «влада» і «політична влада» не є синонімами. Адже, на переконання російського вченого, «політична влада є різновидом влади, вона охоплює всі види владних відносин у царині політики» [5, с. 338]. Таким чином, визначення критеріїв правомірності влади багато в чому залежить від особливостей тлумачення сутності самої політичної влади тим чи іншим дослідником, що також може розглядатись як один із напрямків вивчення психологічних особливостей влади.

Здійснення політичної влади, у свою чергу, передбачає наявність інституцій розподілу ролей відповідно до тих функцій, які реалізуються владою, - це функції планування, соціального захисту, визначення соціальних нормативів, виконання державно - управлінських рішень тощо. Забезпечення ефективної реалізації основних функцій влади визначає таку її властивість, як корисність влади. Корисність

влади можна розглядати принаймні з двох позицій. По - перше, якщо ми тлумачимо політичну владу як механізм, який сприяє досягненню суспільного блага, то тоді корисність влади - це її здатність максимально ефективно задовольняти суспільні потреби та запити. По - друге, якщо розуміти владу як засіб для реалізації особистісних потреб, цілей і завдань суб'єктів влади, то корисність влади можна розглядати саме з точки зору суб'єктивної оцінки влади.

Український політик, автор монографічного дослідження «Метаморфози політики» О. Волков пропонує інтерпретувати корисність влади як «спосіб прояву сутності людини у відповідності з благом, користю та істиною». Проте, як зазначає О. Волков, власне у владі як способі прояву людини такі принципи не закладені. Тому влада потребує виправдання і визначення її доцільності. Саме доцільність влади, на переконання вітчизняного дослідника, визначає її корисність. Проблема корисності влади полягає в тому, що в якості цілей влади можуть виступати певні речі, які стають об'єктами володіння.

У такому разі влада стає рефлексивною тільки по відношенню до феномену «речі», вона стає способом нездійснення сутності людини, а її використання. Тоді влада перетворюється на панування над іншими, відбувається узурпація влади через перетворення користі у самоціль. За цих умов мова вже не йде про доцільність, а відповідно і корисність влади, оскільки влада слугує не досягненню блага, а самоствердженню певних осіб, які є суб'єктами влади [1, с. 57, 58]. Таким чином, важко не погодитися з О. Волковим в тому, що корисність влади, окрім принципу доцільності, має відповідати і певним етичним принципам, інакше починають діяти механізми саморуйнування влади, які багато в чому мають суб'єктивну складову.

Висновки. Дослідження соціопсихологічних особливостей політичної влади потребують розгляду надзвичайно широкого кола питань, пов'язаних із означеною проблематикою, що мають як суто політологічне розуміння, так і можуть бути предметом соціологічного, філософського, психологічного, правового та історичного аналізу. Відтак можна стверджувати, що однією з особливостей розгляду психологічних основ політичної влади є міждисциплінарне спрямування цих досліджень, яке вимагає високого рівня науково - теоретичного забезпечення та достатньої емпіричної обґрунтованості результатів таких напрацювань, адже лише за цих умов подібні дослідження матимуть практичне значення. Засоби таких досліджень можуть бути різноманітними. Чи не основною вимогою до визначення науково_пошукового та методологічного інструментарію має бути його здатність адекватно відображати структуру владних відносин, аби уникнути так званих «пасток влади» політичного, соціального, психологічного, духовного, правового, історичного і, передусім, суб'єктивного характеру.

В статье проанализировано основные подходы

к рассмотрению базовых характеристик психологических

*составляющих политической власти опираясь на
основные*

подходы к толкованию этого феномена.

Номер сторінки у виданні: 119

Автор: Світлана Бульбенюк

Джерело: Український науковий журнал "ОСВІТА РЕГІОНУ"

[Повернутися до списку новин](#)

Зареєструйтеся, щоб
побачити, що подобається
Вашим друзям.

ЗМІСТ ЖУРНАЛУ ПРАВИЛА ДЛЯ АВТОРІВ АБІТУРІЄНТАМ ІНФОРМБЮРО
ЦИВІЛІЗАЦІЯ INCOGNITA ПАРТНЕРИ АРХІВ

Всі права захищено.

При копіюванні інформації ви маєте розмістити посилання на сторінку з якої скопійовано інформацію.

[Розробка порталу Thread](#)